

VÖLUMÄE TOBEDUSE TAGA LAIUB UHKE DENDROPARK

TEELE ÜPRUS

teele.yprus@ajaleht.ee

Kindlasti teab pea iga läänevirulane, et Mõedaka kandis jääb tee äärde suur Eesti ühekroonist meenutav mälestusmärk “Võlumäe tobedus” (alumisel fotol samba tagaküljel).

Selle autor on **Ülo Sinisalu** (fotol) ning 10 aastat tagasi püstitatud monumendi pühendas ta valitsusele ajavahemikul 1991–2002. Autor on öelnud, et samba tähendus tuleneb Eesti III vabariigi valitsuse majanduspoliitikast, kus põhiväärtuste hulgas asetati esikohale raha. “Rahvariigi muutmine rahariigiks viis paratamatult raha võimu ja rahva vaimu vastandumisele ning riigi arengu pidurdumisele,” seisab mehe mälestusmärgi tutvustuses. Nii on hiiglasuurel ausambal ühel pool sõnad “Eesti rahariik” ja “tobedus” ning teisel pool viikingisarvedega mütsi all sõnad “võim” ja “vaim”, lisaks rist homo sapiens’ile.

Enam ei tahagi mees nii palju ausambast rääkida, kuigi mõtleb endiselt samamoodi. Meelsamini tutvustab Sinisalu oma Võlumäe taga asuvas kodus enda loodud dendroparki, mis kindlalt kahe Virumaa suurim.

Seal hakkas ta tegutsema 1980ndate alguses, kui sai maa, millel kasvas mets. Hoolega asus ta seda maha võtma ja mõtles, et midagi peaks ikka asemele panema. Huvi pärast hakkas ta istutama igasuguseid puid ja põõsaid, kuigi elukutselt ei ole ta botaanik ega dendroloog, tugev hoopis õiguse ja majandusteaduse alal.

Nüüd kasvab tema maal

peaaegu 500 liiki puid ja põõsaid ning botaanikaaiast käiakse iga viie aasta tagant Võlumäel inventuuri tegemas, sest seal leidub liike, mida suures botaanikaaias näha ei saa.

Aga Võlumäest on teada, et kuigi umbes 30 aastat tagasi laius seal kõrge mets, oli paik 1540. aastal asustatud. Liivi sõjas see hävis, pärast seda ehitati asula uuesti üles, kuni Põhjasõda taas oma laastamistöe tegi. Siiski ei antud alla, jälle ehitati ... ning tuli II maailmasõda. Eesti ajal oli seal isegi kool, kuid sellest pole midagi alles.

“Aga umbes 1987. aastal tuli siia Ulvi mõisa viimase omaniku tütar, kes kaheksaastasel oli Saksamaale tagasi läinud. Ja ta valdas endiselt perfektselt eesti keelt. Igatahes ükskord ta tuli üle Võlumäe ja rääkis mulle, et siin on olnud Põlula mõisa karjamõis. Olevat lausa 16 hoonet olnud, tema mäletas kaheksat,” jutustab Sinisalu ning lisab, et mõisate nimekirjast ei ole ta seda infot leidnud ja on naisele tänulik. Täna elab mees endises mõisa pesuköögis. Rohkem polegi eriti midagi säilinud peale mõne vundamendiosa ja kaevu.

Kaev on mehe kunagise naabrinaise sõnul kogu aeg veest tühi olnud. Omal ajal, kui mõisnik selle tellis, ei jäänud härra vee maitsega rahule ja käskis meestel edasi kaevata. Need küll punnisid vastu, sest ei teadnud, kui sügaval asub järgmine sobiv kiht, kuid mõisnik ei andnud järele.

Nii kaevasid mehed edasi, kuni kaevu sügavuseks sai 15 meetrit, ning löid käega – vett ei tulnudki. Seega on kaev, mis seestpoolt suurtest maakividest laotud, siiani tühi. “Mind hämmastab, kuidas mehed olid võimelised need ki-

vid ilma igasuguse mördita paika panema ja et see on siiani vastu pidanud,” imestab Sinisalu.

Oma territooriumi on mees jaotanud neljaks tsooniks. Esimesele on ta istutanud võõrpuuliike, mille puhul on lähitulevikus näha, kuidas nad siin kasvamise-ga toime on tulnud. Tema sõnul on see lihtsalt huvitav katsetus.

Teise tsooni jääb

